

Taustatiedot

Onko vastaaja

- [kunta](#)
- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

[Paraisten kaupunki](#)

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

[Paula Sundqvist](#)

Viranomaisille: Lausunтовastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

[Kaupunginhallitus 22.9.2020](#)

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

[Terveys- ja hyvinvointierot](#)

[Valtion rahoitus maakunnille on tarveperusteista ja määräytyy pitkälti samankaltaisin perustein kuin kuntien peruspalvelujen valtionosuudet tällä hetkellä. Samalla suuri osa kunnallisesta tuloverosta kertyvistä tuloista siirtyy maakunnille.](#)

[Tarveperusteisen rahoituksen ja kunnilta maakunnille siirtyvien verotulo-osuuksien myötä korkeamman sairastavuuden alueilla rahoitus tulee paranemaan, millä lienee tasoittava vaikutus terveyspalvelujen kattavuuteen ja saatavuuteen.](#)

[Terveyspalvelujen saavutettavuus on kuitenkin vaarassa heikentyä, koska uudistus merkitsee hoidon keskittämistä harvempiin paikkoihin, samalla kun suurimmassa hoidon tarpeessa olevilla ei usein ole tarvittavia digitaitoja.](#)

[Uudistus voi myös vaikuttaa kielteisesti yksityisten terveyspalvelujen saatavuuteen, mikä käytännössä ja yhdessä hoitopaikkojen vähenemisen kanssa voi monien asukkaiden kohdalla heikentää terveyspalvelujen saatavuutta.](#)

Kuntien hyvinvointityön pirstalointi kahteen varsin erilaiseen organisaatioon tulee johtamaan siihen, että hyvinvointilähtöinen toiminta kokonaisuutena kärsii ja asukkaiden hoitoketju ennaltaehkäisystä kuntoutukseen ja vertaistukeen katkeaa. Tästä aiheutuu riski hyvinvoinnin heikkenemiseen ja hyvinvointierojen kasvuun Suomessa.

Sote-maakunnilla on kannustin ja varaa hoitaa vain laissa tarkkaan määritellyt sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät eikä mitään muuta, kun taas kunnilla on yleisen tason osaamisensa kautta laajempi intressi asukkaidensa hyvinvointiin. Kuntien taloudelliset kannustimet ja mahdollisuudet ennaltaehkäisyyn ja hyvinvointityöhön kuitenkin vähenevät voimakkaasti, kun kunnilla ei enää ole taloudellista vastuuta kunnassa syntyvistä terveydenhuollon kustannuksista.

Uudistus tulee vaatimaan mittavia resursseja digipalvelujen ja -ratkaisujen kehittämiseen ja samalla on varmistettava siitä, että väestö pystyy hyödyntämään näitä palveluja. Tämä prosessi, joka on yksi yhdenvertaisempien palvelujen perusedellytyksistä, tulee vaatimaan resursseja ja kestämaan kauan.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Uudistusehdotus ei sinällään tuo merkittävästi uutta verrattuna pelastustoimen nykyisiin 22 pelastuslaitokseen. Ehdotus mahdollistaa kuitenkin entistä paremmat yhteistyömuodot laajemmissa kokonaisuuksissa, kuten esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön tarjoamisessa ja vastaanottamisessa avunannon tai kaluston muodossa.

Pelastustoimen rooli ensivastepalveluissa tulee määritellä tarkemmin. Uudistusehdotus sellaisenaan ilman tarkempaa lainsäädäntöä ei varmista synergiaetuja sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen välillä. Saariston olosuhteissa yhteistyö sopimuspalokuntien kanssa on välttämätöntä palvelujen saatavuuden varmistamiseksi. Merialueilla rajavartiolaitos on lisäksi tärkeä yhteistyökumppani.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Maakuntia, niiden toimintoja ja kehittämistä ohjaavat vahvasti ja selvästi sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen maassamme siirtyy siten nykyisestä kuntien demokraattisesta ohjauksesta teknokraattiseen ohjaukseen, joka ei enää ole demokraattisen päätöksenteon piirissä. Käytännössä uudistus merkitsee sitä, että suuri osa julkisista palveluista siirtyy pois demokraattisesta ohjauksesta.

Uudistus heikentää myös kuntia ja sitä demokraattista ohjausta, jota kunnat ovat toteuttaneet kohdentaessaan veroja ja valtionosuuksia erilaisiin yhteiskunnallisiin tarkoituksiin.

Sellainen kustannusten hallinta ja toiminnan ja talouden ohjaus, jonka valtio uudistusehdotuksessa varaa itselleen, kaventaa maakuntien demokraattista ohjausta, ja uudistus vie suuria osia maamme julkisista palveluista demokraattisen ohjauksen ulottumattomiin. Nykyinen malli, jossa demokraattinen ohjaus on todellista ja perustuu kuntien itsemääräämisoikeuteen ja yleisen tason osaamiseen, on demokratian näkökulmasta nyt esitettyä mallia selvästi parempi.

Monien pienten kuntien asukkaat eivät voi myöskään luottaa saavansa edustusta maakunnan hallitukseen tai edes valtuustoon, mikä lisää entisestään demokratiavajetta. Monilta alueilta tulee puuttumaan oma ääni kaikissa sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa.

Kuntalainsäädäntöä voimakkaasti muistuttavan maakuntalainsäädännön ja vahvan valtiollisen ohjauksen yhdistelmä tietää vaikeuksia tuleville sote-maakunnille. Olisi luovuttava joko pyrkimyksistä vahvaan demokraattiseen ohjaukseen tai vaihtoehtoisesti vahvasta valtion ohjauksesta ja annettava maakunnille verotusoikeus ja mahdollisesti yleisen tason osaamista toimialueilleen. Molemmat vaihtoehdot ovat erittäin huonoja ohjauksen näkökulmasta ja selvästi huonompia kuin nykyinen malli, jossa kunnat ovat edelleen palvelujen järjestäjiä.

Demokratia säilyisi vahvempänä, jos sosiaalipalvelujen järjestäminen säilyisi kunnissa.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Laki ei ole tarkoituksenmukainen, kun otetaan huomioon maamme kannalta kriittinen tavoite hillitä kustannusten kasvua ja lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuutta pitkällä aikavälillä.

Niin kauan kuin valtion ohjaus on tiukkaa, laissa esitetty hallintomalli ei ole tarkoituksenmukainen. Malli voi sinällään olla sote-maakunnille tarkoituksenmukainen silloin, kun päätösvalta maakunnan asioissa on sen omilla toimielimillä ja sote-maakunnalla on verotusoikeus. Jos sote-maakunnille annettaisiin verotusoikeus ja laajempi ratkaisovalta, syntyisi kuitenkin hankalia tilanteita esimerkiksi kokonaisveroasteen ohjaamisen näkökulmasta. Kaksi samalla alueella rinnakkain toimivaa demokraattisesti ohjattua organisaatiota (kunnat ja maakunta), joilla on verotusoikeus, merkitsee sitä, että menetämme nykyisen, kaupungeissa ja kunnissa olevan kokonaisnäkömyksen julkisten palvelujen toiminnasta ja taloudesta. Resurssien kohdentaminen erilaisiin julkisiin toimintoihin siirtyy tällöin enenevässä määrin valtion tasolle ja organisaatiot tulevat osaoptimoimaan toimintaansa. Molemmat skenaariot ovat huonompia kuin nykyinen kuntapohjainen malli.

Mikäli maakunnille annetaan myös verotusoikeus, herää kysymys alueiden yleisen tason osaamisesta, ja maakunnat ovat pitkällä aikavälillä uhka kuntapohjaiselle rakenteelle.

Ei ole tarkoituksenmukaista, että paikallisella tasolla toimii kaksi demokraattista tasoa sellaisilla toimialueilla ja sellaisissa palveluissa, jotka ovat kiinteästi kytköksissä toisiinsa.

Valtion ohjaus ja maakuntien suorarahoitus eivät myöskään edesauta vastaamista sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuuden lisäämishaasteeseen.

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Todellinen itsehallinto edellyttäisi, että maakunnissa olisi omaa yleisen tason osaamista. Tämä olisi kuitenkin ristiriidassa kuntien yleisen tason osaamisen kanssa näiden omilla alueilla.

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Asukkaiden osallistuminen ja osallistumisoikeudet vähenevät merkittävästi verrattuna nykyiseen kuntapohjaiseen malliin.

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Myös kuntien sote-kiinteistöjen tulisi siirtyä maakunnille niin, että maakunnat ostaisivat ne. Kiinteistöjä tulisi hallinnoida samalla tasolla kuin toimintaa eli maakuntatasolla.

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

33 § Jotta kielellisten oikeuksien toteutuminen pystyttäisiin turvaamaan maakunnan toiminnassa, kansalliskielilautakunnan puheenjohtajan on oltava sote-maakuntahallituksen jäsen. Jokaisessa kaksikielisessä maakunnassa on oltava vähemmistöasemassa olevan kansalliskielen yksikkö. Yksiköllä on oltava oma johto, joka osallistuu maakunnan ohjaukseen, ja henkilöstöä on oltava riittävästi.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Epäselvyyttä on kuitenkin sote-maakuntien ja kuntien keskinäisessä vastuunjaossa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin suhteen. Yksilön näkökulmasta riskinä on palvelujen pirstaloituminen.

Kuntien vastuusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä säädetään §:ssä 6. Kunnilla ei kuitenkaan ole luontaisia kannustimia vakavasti otettavaan hyvinvointityöhön, koska ne eivät enää vastaa sairauksista ja sairastavuudesta aiheutuvista kustannuksista. Maassamme tehdyltä menestyksekkäältä hyvinvointityöltä putoaa siten pohja. Hyvinvointityö kokonaisuutena pirstoutuu eikä kunnilla ole kannustimia laajaan hyvinvointityöhön. Riskinä on yhtäältä se, että hyvinvointityö kokonaisuutena asettuu vähemmän tärkeään asemaan ja vähenee koko maassa, ja toisaalta se, että hyvinvointia edistävät toimenpiteet eivät ole koordinoituja tai sellaisia, joita kulloisessakin tilanteessa vaadittaisiin.

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Ehdotuksen mukaan sote-maakunnilla olisi vastuu huolehtia palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Palvelut tulisi toteuttaa palvelukokonaisuuksina lähellä asiakkaita, lähipalveluina. Sote-uudistuksessa tulee huomioida maantieteelliset haasteet sekä kielelliset vaatimukset. Sote-maakunnalla on mahdollisuus suuremman henkilöstönsä kautta kohdentaa osaamista ja asiantuntemusta koko sote-maakunnan alueelle, mikäli sote-maakunnalla on riittävä henkilöstöresurssi, osaaminen, kielelliset taidot ja toimivat tekniset ratkaisut. Lähipalveluina toteutettavat palvelukokonaisuudet edellyttävät riittävää resurssointia peruspalveluihin, muutoin palvelujen saavutettavuus ei toteudu.

Sosiaali- ja terveystalvelujen tulee jatkossa tehdä tiivistä yhteistyötä kunnalle jäävien muiden palvelujen kanssa kuten esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa. Esimerkiksi oppilashuolto sisältää lakisääteisiä tehtäviä sekä perusopetuksen järjestäjälle että sosiaali- ja terveydenhuollolle. Tämän yhteistyön tulee jatkua sote-uudistuksen voimaantulon jälkeen saumattomasti paikallisella tasolla paikalliset tarpeet huomioiden. Sote-maakunnalla on mahdollisuus tarjota erilaisia palvelukokonaisuuksia asiakkaan tarpeet huomioiden, jos sillä on riittävä ja oikeanlainen resurssointi palvelujen toteuttamiseen. Toisaalta ison organisaation palvelukokonaisuudet eivät ole välttämättä joustavia eivätkä ota huomioon paikallisia tarpeita kuten saaristoisuus ja kaksikielisyys.

Eri maakunnilla on erilaiset edellytykset palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen ja erot näissä edellytyksissä tulevat ajan myötä kasvamaan. Palvelujen yhdenvertainen saatavuus voi olla valtakunnallinen ohjaustavoite, mutta sitä ei tavoitteena tulla koskaan saavuttamaan. Ruotsinkielisten palvelujen yhdenvertainen saatavuus tulee olemaan haaste kaksikielisille maakunnille.

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Sekä kunnalle että sote-maakunnalle on säädetty erikseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Sekä sote-maakunnat että kunnat velvoitetaan tekemään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Päätösten vaikutukset väestön hyvinvointiin ja terveyteen tulee arvioida ennakkoon. Lisäksi sote-maakunnan on tuettava kuntia asiantuntemuksellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyy usein teemoja, jotka ovat alueellisesti ja valtakunnallisesti samoja. Kun edistetään yhteisten teemojen kautta hyvinvointia ja terveyttä yhteisillä toimintamalleilla, mahdollistaa se kaikkien toimijoiden yhtenäiset linjaukset ja henkilöstön samansuuntaisen osaamisen koko sote-maakunnassa. Sote-maakunnalla tulisi olla resursseja ja tahtoa rahoittaa ja organisoida osaamiseen ja vaikuttaviin toimintamalleihin liittyviä kehittämishankkeita.

Toisaalta jokaisella kunnalla on omia erityispiirteitä, jotka vaikuttavat asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen, jolloin tarvitaan myös kuntakohtaisia erityispiirteet huomioivia ratkaisuja ja rahoitusta näiden ratkaisujen toteuttamiseen. Yksittäisen kunnan tarpeisiin vastaaminen vaatii sote-maakunnalta joustoa ja usein nopeaa reagointia, joka ei yleensä ole ison organisaation vahvuus. Sote-maakunnalla tulisi olla antaa asiantuntijatukea kuntiin. Kunnan ja sote-maakunnan välinen yhteistyö tulee varmistaa lainsäädännöllä.

Kunnan ja sote-maakunnan yhteisiä asiakaspintoja on mm. lasten ja perheiden palveluissa, nuorten työpajapalveluissa, työllisyyden hoitoon liittyvissä tehtävissä ja maahanmuuttopalveluissa. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden moniammatillinen tukeminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi edellyttää tiivistä yhteistyötä ja molemminpuolista tietojen jakamista kunnalta ja maakunnalta. Tämä on hankalaa nykyisessä rakenteessa ja se hankaloituu sote-tehtävien siirtyessä sote-maakuntiin.

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Pykälässä korostetaan, että palvelunjärjestäjän on pystyttävä ohjaamaan ja valvomaan toimintaa maakunnan kaikilla tehtäväalueilla ja eri maantieteellisissä osissa. Epäselvyyttä on siitä, miten tämä sekä palvelujen saatavuus toteutuvat saariston olosuhteissa niin, että ne vastaavat asukkaiden palvelutarvetta kaikissa tilanteissa.

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13 §:ssä ja 16 §:ssä asetettujen vaatimusten voidaan arvioida rajoittavan liikaa pienten palveluntuottajien mahdollisuuksia myydä palvelujaan maakunnille.

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Jaettu vastuu muuttuu helposti "ei kenenkään vastuuksi" ja sopimusrakenne on rakenteena hauras.

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Hyvän valmiuden ylläpitäminen sekä tarkoituksenmukainen ja vaikuttava toiminta poikkeustilanteissa edellyttää kuitenkin sujuvaa yhteistoimintaa kuntien ja maakuntien välillä.

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Varsinais-Suomen tulisi vastata ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukemisesta koko maassa.

Maakunnassa on useita kaksikielisiä kuntia. Maakunnan alueella kahden kunnan enemmistökielenä on ruotsi ja aidosti elävä kaksikielisyys takaa sosiaali- ja terveyspalvelut ruotsiksi ja suomeksi.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on kaksikielinen ja sillä on myös kaksikielinen yliopistollinen keskussairaala. Sairaala tarjoaa yliopistollisen keskussairaalatason erikoissairaanhoidon ensisijaisesti ahvenanmaalaisille potilaille, mutta myös Pohjanmaan ruotsinkielisille potilaille.

Ruotsinkielisen erityishuoltopiirin Kårkulla samkommun -kuntayhtymän keskushallinto ja osaamiskeskus toimivat Varsinais-Suomessa. Ruotsinkielistä erityishuoltoa tulisi sen vuoksi ohjata ja koordinoida Varsinais-Suomesta käsin.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

8 § Pykälässä määritellään sote-maakuntia koskevat vaatimukset ja vastuut, ja samanaikaisesti palvelujen tuottaminen on resurssisidonnaista. On huomioitava, että vaatimusten täyttäminen edellyttää riittävän rahoituksen turvaamista. Pykälässä tulee täsmentää valtion vastuuta riittävän resursoinnin turvaamisesta sote-maakunnille.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Laissa säädetty asiantuntijavetoinen järjestäminen ja ohjaus on erittäin jäykkää.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

§ 8 Pykälään tulee lisätä tavoitteet sopimuspalokuntien toiminnan turvaamiseksi.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin

- o ei pääosin
- o ei
- o ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Yleisesti ottaen kansainvälisen pelastustoiminnan osaaminen tulee integroida arkipäivän toimintaan kaikilla tasoilla. Koulutetun henkilöstön taitoja ja koulutusta kansainvälisissä pelastustehtävissä tulee voida hyödyntää paremmin maan varautumistoiminnassa.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Kansainvälisen pelastustoiminnan koordinointi, suunnittelu ja ylläpito ylittää edellyttää vankkaa osaamista sekä laaja-alaista osaamista viranomaisyhteistyössä. Vastuu näistä toiminnoista on tarkoituksenmukaista koota yhden sote-maakunnan alaisuuteen. Varsinais-Suomen pelastuslaitos on vahva kansainvälisen yhteistyön asiantuntija ja voisi vastata kansainvälisestä avunannosta ja kansainvälisen avun vastaanottamisesta.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

5 § Länsi-Suomen tilannekeskus tulee sijoittaa Turkuun. Varsinais-Suomen pelastuslaitos voi vastata merialueiden pelastustoiminnasta kokonaisuudessaan, öljyntorjunnasta sekä kansainvälisestä avunannosta erityisosaamisellaan.

Pelastustoimen, sopimuspalokuntien ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyö ja synergiat tulee turvata erityisesti saariston olosuhteissa, joissa muun muassa maantieteelliset tekijät voivat vaikeuttaa pelastus- ja sairaanhoitotehtäviä. Yhteistyöhön on sisällytettävä myös rajavartiolaitos.

Kysymyksiä voimaannanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaannanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- o kyllä
- o kyllä pääosin
- o ei pääosin
- o ei

- ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilta olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan
- Pohjois-Savon maakuntaan

Ei kantaa

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Väliaikaisilla toimielimillä ei ole selvää poliittista mandaattia, ja niiden tulee olemaan vaikea tehdä tarvittavia päätöksiä, jotta maakunta voisi aloittaa toimintansa asetetussa määräajassa. Väliaikaisilla toimielimillä on hyvin rajallinen valmistelukapasiteetti, koska erityisiä valmisteluorganisaatioita ei ole pystytty perustamaan.

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Tilanne aiheuttaa sen, että kunnilla ja kaupungeilla ei ole kiinnostusta eikä myöskään mahdollisuutta investoida sote-kiinteistöihin. Tilanne on jatkunut jo pitkään, minkä takia kiinteistöjen kunto on heikentynyt ja niitä on vaikea realisoida taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Maakuntien tulisi korvata arvoltaan merkittävä kuntien irtain omaisuus.

Irtain omaisuus

3+1-vuotinen vuokramalli on ongelmallinen siinä suhteessa, että kuntien on voitava suunnitella kiinteistöjensä käyttöä. Kuntien kiinteistöriskiä on pystyttävä vähentämään. Maakunnille tulisi myös antaa mahdollisuus lunastaa kuntien sote-kiinteistöt.

Sote-maakunnille siirtyvä kuntien irtain omaisuus ja peruspääomat kuntayhtymissä tulisi kompensoida.

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

Rajat kuntien oikeudelle saada kompensatiota ovat liian korkeat. Kustannuksiin tulisi laskea myös kunnilta siirtyvä irtain omaisuus ja peruspääomat kuntayhtymissä.

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Tästä seuraavalla palkkojen harmonisoinnilla maakunnissa tulee olemaan merkittävä kustannuksia nostava vaikutus (jopa 3 %), joka lisää voimakkaasti maan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja tekee tuottavuuden lisäämisestä erittäin vaikeaa seuraavien 5 vuoden aikana.

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

42. Turvaako Kårkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ruotsinkielinen erityishuolto tulee edelleen säilyttää yhtenä kokonaisuutena. Asiakaskohderyhmä on erityisen haavoittuvainen, joten toiminta on turvattava ruotsiksi. Kårkullan toiminnan pirstominen johtaa volyymien vähenemiseen sote-maakunnissa eikä ruotsinkielisten erityishuoltopalvelujen saatavuutta voida enää taata kaikissa sote-maakunnissa. Riskinä on, että sote-maakunnat eivät tee yhteistoimintasopimuksia, vaan tarjoavat sen sijaan kaksikielisiä palveluja. Ruotsinkielisen osaamiskeskuksen ylläpitäminen on välttämätöntä ja vaatii riittävää volyymia.

Lakiehdotuksen toteutuminen ehdotetussa muodossaan tarkoittaisi, että kehitysvammaisten ja vammaisten palvelut kärsisivät. Nykyisin Kårkulla samkommun -kuntayhtymän vastuulla oleva toiminta pirstaloituisi kahdeksaan perustettavaan maakuntaan. Erityistä tukea tarvitsevien

ruotsinkielisten vammaisten osuus näissä maakunnissa on monen maakunnan tapauksessa niin pieni, että tarvittavan ruotsinkielisen erityisosaamisen ylläpitäminen on mahdotonta. Kaikissa maakunnissa ei pystytä tarjoamaan tällaisia palveluja ruotsiksi lain vaatimukset ja asiakkaiden tarpeet huomioiden tavalla, joka:

- turvaa perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuuden lain edessä
- turvaa molempien kieliryhmien sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista huolehtimisen samanlaisten perusteiden mukaan perustuslain 17 §:n mukaisesti, sekä
- turvaa jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet perustuslain 19 §:n mukaisesti.

Asiakkaiden ja heidän omaistensa kannalta on tärkeää, että palvelut tuotetaan asiakkaan omalla kielellä omaksi koetussa kieli- ja kulttuuriympäristössä. Laadukkaat, turvalliset ja kokonaistaloudellisesti tehokkaat palvelut pystytään parhaiten turvaamaan silloin kun palveluorganisaation työkieli on sama kuin asiakkaan äidinkieli.

Pitkäjänteisen ratkaisun luominen on tärkeää vammaisten tarvitsevien palvelujen turvaamiseksi. Tällöin pystytään rakentamaan toiminnan jatkuvan kehittämisen ja parantamisen edellyttämää osaamista, henkilöstöresursseja ja infrastruktuuria. Pitkäjänteinen ratkaisu on myös tärkeä jatkuvuuden luomiseksi.

Ehdotetun säännöksen mukaisesti kaksikielisten sote-maakuntien tulisi sopia yhteistyöstä ja työnjaosta muun muassa liittyen sellaisiin toimintakokonaisuuksiin, joita nykyisin ylläpidetään Kårkulla samkommun -kuntayhtymässä. Koska säädöksessä ei tarpeeksi tarkasti määritellä, mistä maakuntien tulisi sopia, ja ottaen lisäksi huomioon se tosiasia, että sopimukset ovat voimassa neljä vuotta kerrallaan, tämä ei riitä turvaamaan palvelujen kattavuutta ja jatkuvuutta.

Lakiehdotus mahdollistaa sote-maakuntayhtymien luomisen pysyviksi yhteistyöelimiksi, mutta niiden tehtävät rajataan ehdotuksessa tukitoimintojen tarjoamiseen. Uudellemaalle ehdotetaan lakiehdotuksessa erillisratkaisua, jonka mukaan Uudenmaan maakunnat ja Helsinki muodostaisivat sairaanhoidon maakuntayhtymän. Yliopistollisten keskussairaaloiden ohella Suomessa on muita julkisia sosiaali- ja terveystalvetuottajia, jotka toimivat useamman perustettavan maakunnan alueella: Vaalijalan kuntayhtymä, Etevan kuntayhtymä ja Kårkulla samkommun. Lakiehdotusta on tarkistettava niin, että edellä mainitut kuntayhtymät saisivat tulevaisuudessa maakuntayhtymän aseman ja vastaisivat kehitysvammaisten ja vammaisten palveluista. Tällä turvattaisiin sote-uudistuksen keskeinen tavoite, eli julkisten palvelujen toteuttaminen levein hartioin. Koska vastaavaa erillisratkaisua ehdotetaan lakiehdotuksessa Uudellemaalle, samanlaisen ratkaisun käytölle edellä mainituissa kuntayhtymissä on tuskin estettä.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kun otetaan huomioon maakuntien erilaiset tilanteet ja se, että joillakin maakunnilla on edessään erittäin mittavia haasteita ICT:n ja ohjelmistojen suhteen, aikataulu on liian tiukka.

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

15 § Ensimmäiset maakuntavaalit tulee järjestää huhtikuussa 2022. Yhteiskunnallisen kiinnostuksen luomiseksi ja äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi näissä historiallisissa ensimmäisissä vaaleissa vaaleja ei tule järjestää niin, että kampanja käydään joulun aikaan.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

5 § Asukkailla on oltava mahdollisuus käyttää palveluja yli maakuntarajojen muun muassa kielellisten oikeuksien turvaamiseksi. Palveluja tulee voida käyttää myös esimerkiksi omalla mökkipaikkakunnalla.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Aluksi voi olla perusteltua, että valtio rahoittaa maakunnat. Pitkällä aikavälillä tällainen malli luo joustamattomia prosesseja ja hallintoja, joissa osallisuus ja maakuntien kehittämismahdollisuudet kapenevat.

Tiukkaa valtion ohjausta edellyttävä valtion suorarahaus on ongelmallinen kustannusten säästämis- ja vähentämistavoitteen kannalta. Kun valtio ottaa vastattavakseen ja turvaa nykyisin suurelta osin kunnallisella tuloverolla rahoitettavan ja resursoitavan sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen ja kunnat samaan aikaan edelleen rahoittavat toimintaansa verorahoilla, syntyy riski, että julkisten palvelujen kokonaiskustannukset kasvavat.

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuidosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistus voi johtaa palvelutason heikkenemiseen alueilla, joiden painokerroin hyödyttää maakuntaa. Kaksikielisyys tulee muodostaa vähintään 0,6 % rahoituksesta.

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Hoidon turvaaminen ja toimivan palvelutason ylläpitäminen koko maassa on tärkeää.

Ei, se on ehdotuksessa liian suuri.

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei
- ei pääosin
- ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Uudistus ei saa heikentää nykyistä palvelutasoa. Kaksikielisyys tulee ottaa laajemmin huomioon rahoituksessa. Rahoitusmalli tulisi myös suunnata ennaltaehkäisevämpään hoitoon.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Yhteisöverosta ja kiinteistöverosta tulee kunnille tärkeitä tulonlähteitä, mikä tekee kuntataloudesta entistä herkemman muutoksille lähinnä paikallisen yhteisöveron kehityksen osalta.

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Uudistus tulee heikentämään kuntien kykyä investoida omistukseensa jääviin kiinteistöihin sekä aiheuttamaan epävarmuutta niiden kiinteistöjen osalta, joiden potentiaalinen vuokralainen maakunta on.

Siitä vallitsee suuri epävarmuus, millaista vuokratasoa maakunta voi potentiaalisesti tarjota kunnille.

Verolainsäädäntö

58. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Esitykseen sisältyvää ehdotusta, jonka mukaan KT Kuntatyönantajat toimisi maakuntien työnantajaedustajana uudella nimellä ”Kunta- ja maakuntatyönantajat KT”, voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, koska maakunnilla on niiden henkilöstömäärää ja taloudellista

merkitystä vastaava asema. Voidaan pitää myönteisenä, että KT:n osaaminen ja kokemus tulevat olemaan maakuntien palvelukseen siirtyvän henkilöstön käytettävissä.

Jos Kevan eläketurvan hoitoon liittyvien tehtävien rahoitus hoidetaan aikaisempien eläkeläisissä säädettyjen periaatteiden mukaisesti, sitä voidaan pitää kustannusneutraalina ratkaisuna.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

73. Pidätekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Uudistuksen kuntavaikutusten arviointia mm. kuntien rooliin, toimintaan, talouteen ja elinvoimaan ei voida pitää riittävänä. Uudistuksesta aiheutuvat merkittävimmät talouden muutosvaikutukset kohdistuvat kuntatalouteen ja ne voivat aiheuttaa suuria muutoksia kunnan verotulojen ja valtionosuuksien suhteeseen, kuntien talouden tasapainoon ja rahoitusasemaan.

Uudistuksen suoria ja välillisiä vaikutuksia kuntiin ja kuntien edellytyksiin vastata niille jäävistä tehtävistä tulisi arvioida merkittävästi tarkemmin ja monipuolisemmin. Tätä kautta olisi myös jatkovalmistelussa paremmat edellytykset löytää keinoja kuntia koskevien kielteisten vaikutusten rajoittamiseen, sekä niiden aiheuttamien riskien hallintaan.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sotevalmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Ajan ja kustannusten resursointi tulisi ottaa huomioon myös kuntien osalta.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

ICT-järjestelmien monikielisyydelle tulee asettaa vaatimuksia. Kattavuuskapasiteetti ja mahdolliset kehittämiskustannukset eri alueiden saavutettavuuden parantamiseksi on otettava huomioon.

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmäntävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtyvistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

- kyllä
- ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- sote-integraatio
- palvelutarpeen arviointi
- hallinto ja johtaminen
- henkilöstösiirrot
- talous
- omaisuusjärjestelyt
- tietohallinto ja ICT
- viestintä ja osallisuus

muuta, mitä?

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

1. Laissa ei ole huomioitu terveydenhuollon vahvaa tarvetta yliopistoyhteistyöhön. Lääketieteen opetus vaatii yhteistyötä sekä perus- että erikoissairaanhoidon tasolla.
2. Potilaan/ asiakkaan hoitoketjun toimivuutta ei lakiehdotuksessa ole varmistettu, edes mainittu. Laki on täysin hallinnollinen, vaikka tavoite pitäisi olla palvelun toimivuus.
3. Kolmannen sektorin osuus puuttuu kokonaan. Sen tulisi olla oleellisesti mukana hoitoketjun toimivuuden varmistamiseksi.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Hakari Kari
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ihatsu Jan
STM